

Михаил Колцов

Възхвала на скромността

Уж че в град Казан, на улица Проломная били живеели един до друг четирима шивачи.

Клиентелата – слабовата, конкуренцията – от люта по-люта. И за да се възвиси над съперниците си, шивачът Махоткин окачил табела: „Изпълнител на мъжки и дамски фасони – първи в град Казан“.

И тогава другият взел, че изписал „Майстор Едуард Вайнщайн – всеруски крояч по най-евтините цени“.

Налагало се третият да вземе още един тон по-нависоко. Поръчал огромна ламаринена фирма с художествено изографисани фигури па кавалери и дами: „Световноизвестният професор Ибрахимов – по последната дума на модата в Европа и Африка“.

Какво му оставало на четвъртия? Четвъртият надхитрил всичките. На неговата фирма кратко и ясно пишело: „Аркадий Корнейчук – най-добрият шивач на нашата улица“.

И народонаселението, както твърди тази стара-прастара история, се юрнало при четвъртия шивач.

И изхождайки от здравия смисъл, било право.

Нали сте виждали да марширува по улицата стегнат, юначен боен полк. Пред полка – командирът. Пред командира – оркестърът. Пред оркестъра – барабанчикът. А пред барабанчика бие крак и пищи от възторг босоного хлапе; краят на бялата му ризка се подава отзад през скъсаното му дънце.

Хлапето е най-отпред. Не е ли тъй?

С огромен порив и напор, стегнала яки мишици, стиснала зъби, съредоточила физически и морални сили, нашата страна, толкова изостанала в миналото, се е устремила напред и държи курс към първото място в света, към първото място във всички сфери – на производството, потреблението, благосъстоянието и здравеопазването, на културата, науката, изкуството и спорта.

Курсът е верен. Посоката е определена без каквито и да било неизвестни. Социалистически строй, липса на експлоатация, огромен национален доход на базата на планово стопанство и преди всичко собственикът на този доход – кипящият от енергия и мощ съветски народ, неговата партия, неговата младеж, неговите първенци – стахановците, неговата армия, неговата вяра в себе си и в своето бъдеще – какво може да устой на всичко това?

Но въпреки че изходът на съревнованието е предрешен, само по себе си съревнованието не се води на шега. Борбата е трудна, нужни са много усилия, снизхождение никой няма да ни окаже, няма да ни дават

подаръци. Пък и по дяволите тия подаръци. Нека спора решават фактите, както са го решавали и досега.

Затова е досадно, затова те хваща яд, когато сред звуците на бойния марш се промъкват хлапашки крясъци, когато стройният пушечен залп се нарушава от пукотевицата На детските пушкала.

Накъдето и да погледнеш, накъдето и да се обърнеш, когото и да попиташ, кой каквото и да прави – всеки прави само най-доброто в света.

Най-добрите в света архитекти строят най-хубавите на света сгради. Най-добрите в света обушари правят най-хубавите на света ботуши. Най-добрите в света поети пишат Най-хубавите на света стихове. Най-добрите актьори играят в най-хубавите пиеси, а най-добрите часовникари произвеждат най-хубавите на тоя свят часовници.

Дори самият израз – „най-хубавите в света“ – е станал неразделна част от словесния асортимент на всяко дрънкало – на която и да било тема, за каквото и да се отнася. Без това „най-хубавите в света“ те не отварят уста, та ако ще да става дума за събирането на празни бутилки или данъка за кучетата.

Наскоро бяхме в библиотеката на един московски район. Беше сравнително чисто и подредено, добре проветрено. Похвалихме също Така-вежливото отношение към посетителите. Похвалите ни обаче не направиха особено впечатление на завеждащата. Тя с достойнство отговори:

– Естествено... Та това е най-добрата в света организация на работата. И чужденки идваха, и те го казаха.

На тази струя на самохвалство и високомерно пъчене почти никой не противодейства. Мнозина дори я поощряват. Особено пресата. Събитията и явленията се описват или с черни, или със златни бои. Или магазинът е лош – значи, изобщо не е магазин, управителят е пияница, продавачите – мошеници, стоката – боклук, или магазинът е добър – тогава това е най-добрият магазин на света и никъде, нито в Европа, нито в Америка няма и не може да има подобен нему.

Предприятието още не е пуснато В Ход, хотелът още не е отворен и жилищният блок не е построен, и филмът Не е прожектиран, а чевърстите врабци вече чикчирикат по вестникарските клонки:

„Новата баня ще бъде обзаведена в съответствие с новия усъвършенствуван принцип на инженер Ватрушкин, а именно: ще има както студена, така и топла вода. За първи път се въвежда обслужване на всеки посетител с индивидуален чаршаф. За първи път в света ще бъдат

радиофицирани и телефоницирани парилните помещения, благодарение на което къпещият се ще може, както си лежи в парилнята, да изслушва радиокурс по хигиена и направо от парилнята да направи по телефона всякаква справка или да се абонира за което и да било списание.“

„По организация на работата хотелът се равнява на най-добрите образци на американските хотели, макар че в много отношения ги превъзхожда. Всяка хотелска стая е снабдена с индивидуален ключ. Всеки от живущите тук ще може да си поръчва по телефона такси. Използувайки специално поставената на сградата на хотела пощенска кутия, живущите могат да пращат писма за който и да било пункт – както в СССР, така и в чужбина.

„По производството на стенни часовници с махало и гири съветските часовникарски фабрики здраво държат първото място в света.“ „След боядисването на фасадите и поставянето на дъгови улични лампи улица Петровка ще се нареди сред най-красивите улици в света, оставяйки подире си Унтер дер Линден, Бродуей, Елисейските полета и Нанкинград.“

И майсторът на кинематографа, издокаран с голф и три четвърти шарени – цвят „гуано“ – чорапи, уверено боботи пред репортера:

– В лицето на своите най-добри представители нашата първа в света кинематография се готви да създаде нови велики филми. Лично аз поспециално напрегнато размислям над сценария на своята нова поредна епопея. Сюжетът още не е намерен. Отсега обаче е ясно, че по своята оригиналност този сюжет ще бъде безпрецедентен. Не са определени също така мястото на снимките и актьорският състав; но определено може да се каже отсега: районът, в който ще се снима филмът, ще бъде най-живописният в света, а актьорската игра ще остави зад себе си всичко, което е направено досега през настоящото столетие...

Ако ли пък някой директор на един малък гигант по гладене на панталони е изостанал от живота и не се сеща самичък, репортерът умело, като цирков дресьор, го вкарва в рамките на исканата терминология.

– Значи, реконструкцията на ръба на панталоните се осъществява по метода „експрес“?

– Безусловно. Ами че как? Само експрес ...

– Интересно... Чикаго в центъра на един работнически квартал... Растем, догонваме... А това там какво е? На табуретката?

– Това ли? Ами... вестник „Вечерная Москва“.

– Значи, малка читалня за удобство на чакащите... Смело! И естествено – саксия с цветя. Малката уютно озеленена читалня дава

назидателен урок на американските магнати на ютията как трябва да се обслужват нарасналите потребности на трудещия се и неговите крайници... Нали така?

– Безусловно. Ами че как?

Тази глупава пукотевица с детски пушкала е още по-обидна, защото наред с всичко това наистина се води истинска борба за първо място в света и то наистина се достига с истински цифри и факти.

Нали е факт, че нашата страна стана първа в света по производство на трактори, комбайни и други селскостопански машини, по производство на синтетичен каучук, захар, торф и много други машини и материали. Не е ли смешно наред с всичко това да се хвалим с първо място по производство на стенни часовници с махало и гири?

Излязохме на второ място в света по производството на чугун, злато, риба.

Съсредоточавайки всички мисли на младата си глава, – Ботвиник спечели първото място в международния шахматен турнир. Но дели това място с един чехословак. Ботвиник обаче събира сили, готви се за нови схватки за международно, за световно първенство.

Нашите работнически момчета излязоха на бой с най-добрия буржоазен футболен отбор на Франция. Засега паднаха, факт. Но паднаха със съвсем приличен резултат. Вярваме, че скоро ще се реваншират. Но и това ще ни се признае само въз основа на неумолимия факт: трябва да го покажат цифрите на таблото на футболното игрище и никой друг.

Парашутистите на Съветския съюз държат световното първенство по своята с нищо несравнима смелост. Трима млади герои биха рекорда по издигане със стратостат, но заплатиха това с живота си – нима хвалбите на ония, които без основание, без проверка приписват на своята работа изреча „най-добро на света“, не е оскърбление на тяхната памет!

А проверката на световното качество трябва да започва от твоята собствена улица.

Съгласно признанията на всички авторитетни специалисти московското метро е несравнимо по-хубаво от всички подземни железници на земното кълбо. Но то и само по себе си е хубаво, наистина е хубаво тук, в Москва, за жителите на московските улици. Московчанинът би се усъмнил в световните качества на своето метро, ако пътуването с метрото му създаваше мъки.

Хайде да си представим следната картина:

Часовникарски магазин. Влиза купувач, чужденец на вид, солиден, важен, възискателен. Иска джобен часовник. Но от най-хубавите.

– Бихте ли желали една „Омега“, моля? Чудесен часовник, стара швейцарска фирма.

– Знам. Не. Искам нещо по-добро.

– Тогава „Лонжин“?

– Още по-добро.

– Хм, какво тогава? Може би ще вземете последния модел на „Мозер“?

– Не. Искам нещо още по-добро. Нямате ли от вашите, московските „Точмех“?

– Имаме, разбира се. Но са много скъпи.

– Нищо че са скъпи, затова пък – за цял живот. Всичките тия остарели швейцарски дрънкулки и у нас мога да си ги купя А от Москва искам да си взема един истински „Точмех“...

Ще чакаме тази вълшебна картина по-скоро да стане строго установен факт. А докато не е станала, наред с всичко друго здраво да държим първото място в света по скромност.

1936

КРАЙ

© 1936 Михаил Колцов
© 1978 Венцел Райчев, превод от руски

Михаил Кольцов
, 1936

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:
Михаил Колцов
ФЕЙЛЕТОНИ
Първо издание

Подбор и превод от руски ВЕНЦЕЛ РАЙЧЕВ
Редактор ЛИЛИЯНА ГЕРОВА
Оформление ВЛАДИСЛАВ ПАСКАЛЕВ
Рисунка ИВАН ГАЗДОВ
Художник-редактор ЯСЕН ВАСЕВ
Технически редактор ОЛГА СТОЯНОВА
Коректор МАРГАРИТА МИЛЧЕВА

Дадена за набор на 1.11. 1978 г. Подписана за печат юни 1978 г. Излязла от печат юли 1978 г.

Формат 70×90/32. Печатни коли 8 1/2. Издателски коли 4,96. Тираж 30 125. Цена 0,50 лв.

Код 9535321111 04 – 5554-32-78

ДПК „ДИМИТЪР БЛАГОЕВ“ София, ул. „Ракитин“ 2
ДИ „НАРОДНА КУЛТУРА“ София, ул. „Гаврил Генов“ 4

Библиотека „ПАНОРАМА“ № 83. Серия „ХУМОР“ № 6
83-VI-5
София 1978

Михаил Кольцов
ФЕЛЪЕТОНЫ И ОЧЕРКИ
Государственное издательство художественной литературы
Москва 1961

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4434>]